СЭЛЭНГЭ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Сэлэнгэ аймгийн Цагааннуур сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: СЭА-2023/207-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.open.audit.mn

Сүхбаатар сум

2023 он

Дарга, тэргүүлэх аудитор: Ч.Энхтуяа

Утас: 70363040 Цахим хаяг: enkhtuyach@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б.Батмөнх

Утас: 70363036 Цахим хаяг: batmunkhb@audit.gov.mn

Аудитыг гүйцэтгэсэн: ЦЭСБ-Аудит ХХК

Утас: 95112689 Цахим хаяг: tsesb.audit@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1. Аудитын дүгнэлт..
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл ....
3. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга..
   3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа ....
   3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин..
   3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал..
   3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлт.........
   3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв..
4. Аудитын тайлан...
   4.1 Ерөнхий зүйл ....
   4.2 Материаллаг байдал ....
   4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хэрэгжилт..
   4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал ....
   4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт ....
   4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал ....
5. Аудитын илрүүлэлт ....
6. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл ....

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
БШУС	Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд
БШУЯ	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам
БЕГ	Боловсролын ерөнхий газар
БШУГ	Боловсрол, шинжлэх ухааны газар
НБББББ	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг
НДШ	Нийгмийн даатгалын шимтгэл
МУЕА	Монгол улсын ерөнхий аудитор
ХХК	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
ЗГ	Засгийн газар
ЗД	Засаг дарга
ХНХС	Хөдөлмөр нийгмийн хамгааллын сайд
ТЕЗ	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт

СЭЛЭНГЭ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

II баг, Цагаан эрэг, Сүхбаатар сум,
Сэлэнгэ аймаг, 43081
Утас/Факс: (976)-7036-3040
Цахим шуудан: Selenge@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

2023.02.25 № СӨТ-2023/207-ИАСТАТ43

танай ______________-ны № ______________-т

ЦАГААННУУР СУМЫН ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН ЗАХИРЛЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ Д.ТУНГАЛАГ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Сэлэнгэ аймгийн Цагааннуур сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Цагааннуур сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Цагааннуур сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны үйл ажиллагаанд зарцуулахаар төлөвлөсөн санхүүжилтийг бүрэн төвлөрүүлж, төсвийн гүйцэтгэл 92.9 хувьтай тайлагнагдсан бөгөөд цалин хөлс, нэмэгдэл урамшуулал болон НДШ-ийн зардал, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр, хураамжийн зардал, бараа үйлчилгээний бусад зардлыг тус тус хэмнэснээс голлон шалтгаалж, батлагдсан төсвийг 7.1 хувиар хэмнэсэн байна.

Цагааннуур сумын ерөнхий боловсролын сургууль нь Боловсролын Ерөнхий газрын даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 08-ны өдрийн А/343 дугаар тушаалаар

сургалтын байгууллагын гүйцэтгэлийн үнэлгээний үр дүнгээр 5 дугаар түвшинд үнэлэгдэж урамшуулал аваагүй байна.

Аудитын гол асуудал

Цагааннуур сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны нийт төсвийн зарцуулалт, ажил гүйлгээний 81.1 хувийг цалин хөлс, нэмэгдэл урамшуулал болон ажил олгогчоос төлөх НДШ-ийн, 9.9 хувийг байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал тус тус эзэлж байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудит, аудиторын хариуцлага, аудитын тайлангийн тухай хэрэглэгчдэд хамаатай бөгөөд санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал байхгүй.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ч.ЭНХТУЯА

АГУУЛГА

1. Аудитын дүгнэлт ....
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл ....
3. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга ....
   3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа ....
   3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин ....
   3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал ....
   3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлт ....
   3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв ....
4. Аудитын тайлан ....
   4.1 Ерөнхий зүйл ....
   4.2 Материаллаг байдал ....
   4.3 Төрийн хэмнэлтийн хуулийн хэрэгжилт ....
   4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал ....
   4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт ....
   4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал ....
5. Аудитын илрүүлэлт ....
6. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл ....

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
БШУС	Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд
БШУЯ	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам
БЕГ	Боловсролын ерөнхий газар
БШУГ	Боловсрол, шинжлэх ухааны газар
НБББББ	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг
НДШ	Нийгмийн даатгалын шимтгэл
МУЕА	Монгол улсын ерөнхий аудитын
ХХК	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
ЗГ	Засгийн газар
ЗД	Засаг дарга
ХНХС	Хөдөлмөр нийгмийн хамгаалалын сайд
ТЕЗ	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

□□□□□□ □□□	Балансын зүйл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**88,806,046.84**	**236,356,456.17**
31	**Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгө**	-	**137,333,883.53**
311	**Кассад байгаа**	-	
312	**Банканд байгаа**		137,333,883.53
33	**АВЛАГА**	**6,308,482.00**	**6,308,482.00**
331	Ажиллагчидтай тооцооны авлага	3,461,332.00	3,461,332.00
333	Татаас санхүүжилтийн авлага	2,847,150.00	2,847,150.00
	Хувь хүнээс авах	-	
3351	Байгууллагаас авах авлага		
	Найдваргүй авлагын хасагдуулга		
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**82,497,564.84**	**92,714,090.64**
354	**Хангамжийн материал**	**82,497,564.84**	**92,714,090.64**
35410	Бичиг хэргийн материал		
35420	Аж ахуйн материал	82,497,564.84	92,714,090.64
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**1,802,048,942.05**	**2,002,227,630.24**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**1,802,048,942.05**	**2,002,227,630.24**
392	**Биет хөрөнгийн дүн**	**1,728,719,358.50**	**1,922,348,046.67**
39201	Барилга байгууламж	1,566,135,878.53	1,602,742,177.53
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(125,524,600.02)	(159,832,896.54)
39203	Авто тээврийн хэрэгсэл	14,562,500.00	14,562,500.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(6,803,145.84)	(8,363,413.74)
39205	Машин тоног төхөөрөмж	245,430,173.20	357,188,213.90
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(120,756,502.98)	(91,873,170.08)
39207	Тавилга, эд хогшил	211,870,546.88	225,575,963.68
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(103,435,728.86)	(108,976,436.32)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж		
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл		
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	2,499,760.00	55,159,911.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(743,328.00)	(843,216.00)
39217	Ном	45,483,805.59	37,008,413.24
393	**Биет бус хөрөнгийн дүн**	**73,329,583.55**	**79,879,583.57**
39301	Программ хангамж	550,000.00	550,000.00
39302	Хасагдуулга	(310,416.45)	(360,416.43)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	73,090,000.00	79,690,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**1,890,854,988.89**	**2,238,584,086.41**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	-	-
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	-	-
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**1,890,854,988.89**	**2,238,584,086.41**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	1,890,854,988.89	2,238,584,086.41
511	Засгийн газрын оруулсан капитал	1,035,463,087.36	1,035,463,087.36
51101	Өмч: -төрийн	1,035,463,087.36	1,035,463,087.36
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	**(319,335,443.16)**	**28,393,654.36**
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(321,096,397.29)	(2,203,881,950.05)
51220	Тайлант үеийн үр дүн	1,760,954.13	2,232,275,604.41
51300	Дахин үнэлгээний зөрүү	1,174,727,344.69	1,174,727,344.69
6	**ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗ/ӨМЧИЙН ДҮН**	**1,890,854,988.89**	**2,238,584,086.41**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН**	**1,371,443,726.11**	**4,113,348,215.69**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**78,418,489.14**	**2,156,516,436.89**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**78,418,489.14**	**2,156,516,436.89**
120002	Хүүгийн орлого		
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	**78,418,489.14**	**2,156,516,436.89**
120009	Бусад орлого		4,792,100.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	64,741,243.14	2,039,869,746.25
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	13,677,246.00	111,854,590.64
123	**Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг**	-	-
123001	Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн орлого		
13	**ТУСЛАМЖ САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**1,293,025,236.97**	**1,956,831,778.80**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	**1,188,088,800.00**	**1,738,921,100.00**
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,188,088,800.00	1,738,921,100.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**16,429,000.00**	**250,000.00**
1311	Төсвийн жилийн явцад ОУ байгуулагаас авсан төсөл	10,600,000.00	
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	934,000.00	250,000.00
131105	Түрээсийн номны оролго	4,895,000.00	
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**88,507,436.97**	**217,660,678.80**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	88,507,436.97	217,660,678.80
2	**Үйл ажиллагааны зардал**	**1,369,682,771.98**	**1,864,355,222.84**
21	**Урсгал зардал**	**1,369,682,771.98**	**1,864,355,222.84**
210	**Бараа, үйлчилгээний зардал**	**1,319,159,854.17**	**1,747,668,722.84**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшуулал**	**930,948,855.95**	**1,194,847,751.00**
210101	Үндсэн цалин	649,404,191.98	835,182,874.00
210102	Нэмэгдэл цалин	229,498,229.73	296,950,606.00
210104	Урамшуулал	52,046,434.24	62,714,271.00
2102	**Нийгмийн даатгалын шимтгэл**	**121,397,332.24**	**148,832,578.27**
210201	Тэтгэврийн даатгалын	84,697,000.00	101,227,306.46
210202	тэтгэмжийн даатгалын	9,240,500.00	11,922,098.07
210203	ҮОМШӨ-ий даатгалын	7,392,500.00	10,341,226.36
210204	Ажилгүйдлийн даатгалын	1,804,814.13	2,302,382.85
210205	ЭМ-ийн даатгалын	18,262,518.11	23,039,564.53
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**86,061,836.97**	**163,843,831.00**
210301	Гэрэл цахилгааны зардал	11,024,412.73	21,857,300.00
210302	Түлш,халаалтын зардал	63,313,424.24	127,813,331.00
210303	Цэвэр бохир усны зардал	11,724,000.00	14,173,200.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**18,836,391.00**	**8,230,000.00**
210401	Бичиг хэргийн зардал	1,199,100.00	

210404	Тээвэр шатахуун	1,175,990.00	
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн зардал	3,014,960.00	
210404	Ном, хэвлэл	4,895,000.00	
210405	Хог хаягдал устгах, цэвэрлэх	2,270,700.00	
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	6,280,641.00	8,230,000.00
2105	**Нормативт зардал**	**41,944,164.00**	**77,005,414.00**
210502	Хоол, хүнс	41,631,764.00	77,005,414.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	312,400.00	
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**5,215,600.00**	**14,523,200.00**
210604	Урсгал засварын зардал	5,215,600.00	14,523,200.00
2107	**Томилолтын зардал**	**506,000.00**	**-**
210702	Дотоодын томилолт	506,000.00	
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажлын хөлс**	**10,100,230.00**	**14,591,975.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр	8,948,230.00	4,792,100.00
210802	Аудит баталгаажуулалтын зардал	1,152,000.00	
210806	Мэдээлэл технологийн үйлчилгээ	-	9,799,875.00
2109	**Бараа, үйлчилгээний бусад зардал**	**104,149,444.01**	**125,793,973.57**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	35,402,934.00
210902	Хичээл сургалт, үйлдвэрлэлийн дадлагын зардал	5,698,600.00	18,883,312.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	98,450,844.01	71,507,727.57
213	**Урсгал шилжүүлэг**	**50,522,917.81**	**116,686,500.00**
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	44,886,700.00	116,686,500.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж урамшуулал	44,186,700.00	116,686,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	700,000.00	
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**-**	**-**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**5,636,217.81**	**-**
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,636,217.81	-
3	**Үйл ажиллагааны үр дүн**	**1,760,954.13**	**2,248,992,992.85**
145	**Үйл ажиллагааны бус орлогын дүн**		
225	**Үйл ажиллагааны бус зардлын дүн**		
225	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	**-**	**16,717,388.44**
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз		16,717,388.44
4	**Үйл ажиллагааны бус үр дүн**	-	(16,717,388.44)
5	**Үйл ажиллагааны нийт үр дүн**	**1,760,954.13**	**2,232,275,604.41**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН**	**1,293,025,236.97**	**1,961,623,878.80**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**		-
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**		-
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого		-
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих		
13	**ТУСЛАМЖ САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**1,293,025,236.97**	**1,961,623,878.80**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	**1,188,088,800.00**	**1,738,921,100.00**
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт		
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,188,088,800.00	1,738,921,100.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**16,429,000.00**	**5,042,100.00**
1311	Төсвийн жилийн явцад ОУ байгууллагаас авсан төсөл	10,600,000.00	
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	934,000.00	250,000.00
131103	ЗГНХ, Засаг даргын нөөц хөрөнгө түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөнөөс		
131105	Түрээсийн номны ороллго	4,895,000.00	4,792,100.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	88,507,436.97	217,660,678.80
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**1,270,335,247.15**	**1,773,706,995.27**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,270,335,247.15**	**1,773,706,995.27**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,220,059,829.34**	**1,657,020,495.27**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшуулал**	**930,948,855.95**	**1,194,847,751.00**
210101	Үндсэн цалин	649,404,211.68	835,182,874.00
210102	Нэмэгдэл	229,498,210.03	296,950,606.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт		
210104	Урамшуулал	52,046,434.24	62,714,271.00
2102	**Ажил олгогчийн нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**121,397,332.42**	**148,832,578.27**
210201	Тэтгэврийн даатгалын	84,697,000.00	101,227,306.46
210202	Тэтгэмжийн даатгалын	9,240,500.00	11,922,098.07
210203	ҮОМШӨ-ий даатгалын	7,392,500.00	10,341,226.36
210204	Ажилгүйдлийн даатгалын	1,804,814.31	2,302,382.85
210205	Эрүүл мэндийн даатгалын	18,262,518.11	23,039,564.53

2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**86,061,836.97**	**163,843,831.00**
210301	Гэрэл цахилгааны зардал	11,024,412.73	21,857,300.00
210302	Түлш, халаалтын зардал	63,313,424.24	127,813,331.00
210303	Цэвэр бохир усны зардал	11,724,000.00	14,173,200.00
2104	**Хангамж, бараа материал**	**10,033,610.00**	**-**
210401	Бичиг хэргийн зардал	1,275,800.00	
210404	Тээвэр шатахуун	998,800.00	
210403	Шуудан холбооны зардал, мэдээлэл технологийн үйлчилгээ	2,214,960.00	
210404	Ном	-	
210405	Хог хаягдал устгах, цэвэрлэх	2,257,000.00	
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,287,050.00	
210408	Бараа материал акталсны зардал		
2105	**Нормативт зардал**	**44,960,664.00**	**77,005,414.00**
210501	Эм	436,400.00	
210502	Хоол,хүнс	41,879,264.00	77,005,414.00
210503	Нормын хувцас	2,645,000.00	
2106	**Эд хогшил урсгал засвар**	**5,060,600.00**	**435,200.00**
210604	Урсгал засвар	5,060,600.00	435,200.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**506,000.00**	**-**
210702	Дотоодын томилолт	506,000.00	
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажлын, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**16,263,930.00**	**14,966,275.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил , үйлчилгээний төлбөр, хураамж	15,111,930.00	4,792,100.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,152,000.00	
210806	Мэдээлэл технологийн үйлчилгээ	-	10,174,175.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**4,827,000.00**	**57,089,446.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		37,799,434.00
210902	Хичээл, үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,827,000.00	19,290,012.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**50,275,417.81**	**116,686,500.00**
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	44,639,200.00	116,686,500.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж урамшуулал	43,939,200.00	116,686,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	700,000.00	
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**-**	**-**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэлт**	**5,636,217.81**	**-**
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,636,217.81	
3	**Үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ**	**22,125,900.00**	**187,916,883.53**
	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		

4	**Хөрөнгө оруулалтын мөнгөн орлогын дүн**		
5	**Хөрөнгө оруулалтын мөнгөн зарлагын дүн**	**22,125,900.00**	**50,583,000.00**
22	**Хөрөнгийн зардал**	**22,125,900.00**	**50,583,000.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	**22,125,900.00**	**50,583,000.00**
223001	Бусад хөрөнгө	1,935,900.00	
222001	Тоног төхөөрөмж	20,190,000.00	50,583,000.00
6	**Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ**	**22,125,900.00**	**(50,583,000.00)**
7	**Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ**		
145004	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлээс эргэж төлөгдөх		
8	**Нийт цэвэр мөнгөн гүйлгээ**	**22,125,900.00**	**(50,583,000.00)**
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		137,333,883.53

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны үр дүн
A	1	2	3	4
2020 оны 12 дугаар сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**1,035,463,087.36**	**1,174,727,344.69**	**(321,096,397.29)**	**1,889,094,034.76**
НББ-ийн бодлогын өөрчлөлт				-
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл				-
ҮХ-ийн өсөлт, бууралт				-
ҮХ-ийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт				-
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				-
Тайлант үеийн үр дүн			1,760,954.13	**1,760,954.13**
2021 оны 12 дугаар сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**1,035,463,087.36**	**1,174,727,344.69**	**(319,335,443.16)**	**1,890,854,988.89**
НББ-ийн бодлогын өөрчлөлт			(1,884,546,506.89)	**(1,884,546,506.89)**
ҮХ-ийн өсөлт, бууралт				-
ҮХ-ийн дахин үнэлгээний бууралт				-
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				-
Тайлант үеийн үр дүн			2,232,275,604.41	**2,232,275,604.41**
2022 оны 12 дугаар сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**1,035,463,087.36**	**1,174,727,344.69**	**28,393,654.36**	**2,238,584,086.41**

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Д/Д	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	Нийт зарлага ба цэвэр зээлийн дүн	1,963,945,878.80	1,824,039,995.27	139,905,883.53	92.9
21	Урсгал зардлын дүн	1,963,945,878.80	1,773,456,995.27	181,574,583.53	90.3
210	Бараа үйлчилгээний зардал	1,838,345,078.80	1,656,770,495.27	181,574,583.53	90.1
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,250,743,000.00	1,194,847,751.00	55,895,249.00	95.5
210101	Үндсэн цалин	938,592,800.00	835,182,874.00	103,409,926.00	89.0
210102	Нэмэгдэл	283,764,100.00	296,950,606.00	(13,186,506.00)	104.6
210104	Урамшуулал	28,386,100.00	62,714,271.00	(34,328,171.00)	220.9
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	156,342,700.00	148,832,578.27	7,510,121.73	95.2
210201	Тэтгэврийн даатгал	106,313,100.00	101,227,306.46	5,085,793.54	95.2
210202	Тэтгэмжийн даатгал	12,507,300.00	11,922,098.07	585,201.93	95.3
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	10,005,900.00	10,341,226.36	(335,326.36)	103.4
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,501,500.00	2,302,382.85	199,117.15	92.0
210205	ЭМД-ын хураамж+В21	25,014,900.00	23,039,564.53	1,975,335.47	92.1
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	164,102,300.00	163,843,831.00	258,469.00	99.8
210301	Гэрэл цахилгааны зардал	21,857,300.00	21,857,300.00	-	100.0
210302	Түлш,халаалтын зардал	128,071,700.00	127,813,331.00	258,369.00	99.8
210303	Цэвэр бохир усны зардал	14,173,300.00	14,173,200.00	100.00	100.0
2105	Нормативт зардал	79,343,200.00	77,005,414.00	2,337,786.00	97.1
210501	Эм			-	
210502	Хоол хүнс	79,343,200.00	77,005,414.00	2,337,786.00	97.1
210503	Нормын хувцас зөөлөн эдлэл			-	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	445,600.00	435,200.00	10,400.00	97.7
210604	Урсгал засвар	445,600.00	435,200.00	10,400.00	97.7
2107	Томилолт, зочны зардал	-	-	-	
210702	Дотоод томилолт			-	
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр	73,342,378.80	14,966,275.00	58,376,103.80	20.4
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр	60,476,778.80	4,792,100.00	55,684,678.80	7.9
210806	Мэдээлэл технологийн үйлчилгээ	12,865,600.00	10,174,175.00	2,691,425.00	79.1
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	114,025,900.00	56,839,446.00	57,186,454.00	49.8

210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	94,727,400.00	37,549,434.00	57,177,966.00	39.6
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	19,298,500.00	19,290,012.00	8,488.00	100.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	125,600,800.00	116,686,500.00	8,914,300.00	99.87
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	125,600,800.00	116,686,500.00	8,914,300.00	99.87
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж урамшуулал	125,600,800.00	116,686,500.00	8,914,300.00	99.73
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	50,583,000.00	(50,583,000.00)	
	Бусад хөрөнгө		50,583,000.00	(50,583,000.00)	
1	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,963,945,878.80	1,961,373,878.80	2,572,000.00	99.9
131	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,743,716,200.00	1,738,921,100.00	4,795,100.00	99.7
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	1,743,716,200.00	1,738,921,100.00	4,795,100.00	99.7
132	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	220,229,678.80	217,660,678.80	2,569,000.00	98.83
132001	Орон нутгийн төсвөөс	220,229,678.80	217,660,678.80	2,569,000.00	98.83
120	Төсөвт байгууллагын үйл ажиллагааны орлогоос	-	4,792,100.00	(4,792,100.00)	
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос		4,792,100.00	(4,792,100.00)	
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		137,333,883.53	(137,333,883.53)	
002	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1.00	1.00	-	100.0
003	Төсвийн байгууллага	1.00	1.00	-	100.0
	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	82.00	82.00	-	100.0
	Удирдах ажилтан	5.00	5.00	-	100.0
	Гүйцэтгэх ажилтан	56.00	56.00	-	100.0
	Үйлчлэх ажилтан	21.00	21.00	-	100.0
010	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО /ЖИЛИЙН ДУНДЖААР/	1,059.00	1,059.00	-	100.0
015	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	1,059.00	1,059.00	-	100.0
024	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ			-	
028	СӨБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч /ТҮБД/			-	
033	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч			-	

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан /төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
Мөнгө	-	**250,000.00**	**(250,000.00)**	
II. Нийт зарлагын дүн	-	250,000.00	(250,000.00)	
IV. Урсгал зардлын дүн	-	250,000.00	(250,000.00)	
Бараа үйлчилгээний зардал		**250,000.00**	**(250,000.00)**	
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	250,000.00	(250,000.00)	
БҮ-ний бусад зардал		250,000.00	(250,000.00)	
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-	250,000.00	(250,000.00)	
УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	-	250,000.00		
Төсвөөс санхүүжих			-	
Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		250,000.00	(250,000.00)	
НД-ын сангаас			-	
Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос			-	
Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-	-	
Мөнгөн хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-	-	

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Сэлэнгэ аймгийн Цагааннуур сумын ерөнхий боловсролын сургууль нь *"Хүүхдийн хөгжлийг тасралтгүй дэмжиж, хичээл сургалтын үйл ажиллагааг хосолсон хэлбэрээр үр дүнтэй зохион байгуулж хоцрогдлыг нөхөх, арилгахад бүх талын оролцоог дэмжин ажиллах"* гэсэн эрхэм зорилгын хүрээнд үйл ажиллагаагаа явуулсан байна.

Үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

- Суралцагч бүрийг боловсролд тэгш хамруулах, сургууль завсардахаас сэргийлэх, "Ногоон гэрэл" хөтөлбөрийг үр дүнтэй хүртээмжтэй хэрэгжүүлэх
- Хичээл, сургалтыг тасралтгүй үргэлжлүүлэх бэлэн байдлыг хангаж цахим хичээлийн болон даалгаврын сан бүрдүүлэн ашиглах
- Багш, удирдах ажилтан бүр сургалтын арга хэлбэрийг оновчтой сонгон, заах арга зүй, мэдлэг ур чадвараа хөгжүүлж, ажлын байрандаа тасралтгүй хөгжих боломжийг бүрдүүлэх
- Суралцагчдад ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, мэргэжлээ зөв сонгоход дэмжлэг үзүүлэхэд чиглэсэн зорилтот арга хэмжээнүүдийг төлөвлөн хэрэгжүүлэх
- Мэргэжил, арга зүйн байгууллага болон мэргэжлийн бүлгээр хамтран ажиллаж, сурлагын хоцрогдлыг нөхөх, арилгахад дэмжлэг үзүүлэн сургалт үйл ажиллагааны чанарыг сайжруулах
- Ажлын байран дээрх эерэг уур амьсгал бүхий байгууллагын соёлыг бэхжүүлэх
- Багш, ажилтны хөдөлмөрийг бодитой үнэлж, шагнаж урамшуулах, нийгмийн баталгааг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Монгол Улсын 2022 оны Төсвийн тухай хуулиар төсөв, санхүүжилтийг баталсан,
- Хөдөлмөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгыг 2022 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс дагаж мөрдсөн байна.
- Төрийн хэмнэлтийн тухай тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэн,
- Төрийн албаны тухай хуульд 2022 оны 04 дүгээр сарын 22, 07 дугаар сарын 05, 11 дугаар сарын 11-нд нэмэлт өөрчлөлт орсон.
- Боловсролын тухай хуульд 2022 онд 3 удаа нэмэлт өөрчлөлт орсон,
- ЗГ-ын 2022 оны 91 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Хувьсах зардлын дундаж норматив, аргачлал батлах тухай" журам хэрэгжиж эхэлсэн,

- ЗГ-ын 2019 оны 472 дугаар тогтоолын 5, 6 дугаар хавсралтаар батдагдсан "Шинжлэх ухааны байгууллага, сургуулийн өмнөх болон бага, дунд боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын байгууллагын төрийн үйлчилгээний албан тушаалын цалингийн сүлжээ батлах тухай " тогтоолд 2022 оны 107 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Үйлчилгээний албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн цалингийн доод хэмжээг тогтоох тухай" тогтоол, 2022 оны 192 дугаар тогтоолоор нэмэлт өөрчлөлт оруулсан,
- ЗГ-ын 2019 оны 5 дугаар тогтоолын гуравдугаар хавсралтаар батлагдсан "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын багш, туслах багш, албан хаагчид олгох улирлын ажлын үр дүнгийн мөнгөн урамшуулал олгох" тогтоолд 2022 оны 252 дугаар тогтоолоор нэмэлт өөрчлөлт оруулсан,
- БШУС-ын 2022 оны А/170 дугаар тушаалаар батлагдсан "Хичээл, сургалтын үйл ажиллагааны зардлыг төлөвлөх, хуваарилах заавар"-ыг хэрэгжүүлж эхэлсэн,
- БШУС-ын 2022 оны А/465 дугаар тушаалаар батлагдсан "Ерөнхий боловсролын сургуульд, кабинет, лаборатори, цахим сургалтын танхим байгуулах, ашиглах нийтлэг журам"-ыг шинэчлэн баталсан,
- ХНХС-ын 2021 оны А/192 дугаар тушаалаар батлагдсан "Дундаж цалин хөлс тодорхойлох журам" хэрэгжиж эхэлсэн.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналт, үйл ажиллагааны зохион байгуулалтын хэрэгжилт үр нөлөөтэй гэж үзлээ.

Тайлант онд дээд шатны төсвийн захирагчийн зүгээс дотоод аудитын хяналт, шалгалт хийгдээгүй, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Цагааннуур сумын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн, хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

Тус байгууллага нь өмнөх онуудад тусгай зориулалтын шилжүүлгээр санхүүждэг байсны хувьд Сэлэнгэ аймгийн Засаг даргын 2020 оны А/202 тоот

захирамжаар баталсан. Сэлэнгэ аймгийн ТЕЗ-ийн харьяа төсөвт байгууллагууд дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг тайлант онд мөрдөж ирсэн байна.

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн хэдий ч гүйцэтгэл, үр дүнгээр санхүүжиж байгаа байгууллагын онцлогт тохироогүй, үр дүнд суурилсан төсөвлөлт, санхүүжилт, хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, арга хэмжээний бүртгэлийн талаар нарийн тусгаагүй өөрөөр хэлбэл боловсролын салбарын онцлогт тохирохгүй байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Цагааннуур сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 347,729.1 мянган төгрөгөөр буюу 18.4 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө		137,333.9	137,333.9
Авлага	6,308.5	6,308.5	-
Бараа материал	82,497.6	92,714.1	10,216.5
Үндсэн хөрөнгө	1.802.048.9	2,002,227.6	200,178.7
Нийт хөрөнгө	**1,890,855.0**	**2,238,584.1**	**347,729.1**
Өр төлбөр	-	-	-
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	1,890,855.0	2,238,584.1	347,729.1
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	**1.890,855.0**	**2,238,584.1**	**347,729.1**

Тайлант жилийн үйл ажиллагааны зардлын хэмнэлт 137,333.9 мянган төгрөгийг Засгийн газрын 2022 оны 91 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралт “*Хувьсах зардлын дундаж нормативаар төсөв хуваарилах, санхүүжүүлэх аргачлал*”-ын 8.7-д *“Боловсролын сургалтын байгууллагын жилийн эцсийн дансны үлдэгдлийг дараагийн төсвийн жилд шилжүүлнэ.”* гэж заасны дагуу төрийн сангийн харилцах дансанд үлдэгдлээр тайлагнагдсан байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 92,714.1 мянган төгрөг болж 10,216.5 мянган төгрөгөөр өссөн нь төсвийн хөрөнгөөр 232,555.7 бараа материал худалдан авч, БШУЯ-наас 7,945.8 мянган төгрөгийн аж ахуйн материал хандиваар хүлээн

авч, 5,305.8 мянган төгрөгийн аж ахуйн материал, 14,088.0 мянган төгрөгийн барилгын засварын материал үнэ төлбөргүй орлогоор бүртгэж авсан бөгөөд үйл ажиллагаанд 249,678.8 мянган төгрөгийн хөрөнгийг зарцуулсан нь нөлөөлсөн байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл */анхны өртгөөр/* 2,372,477.2 мянган төгрөг болж 212,854.5 мянган төгрөгөөр өссөн нь төсвийн хөрөнгөөр 50,583.0 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж худалдан авсан, сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдсэн 36,606.3 мянган төгрөгийн барилга байгууламжийг */хичээлийн Б байрны агааржуулалт/* шилжүүлэн авсан, 14,000.0 мянган төгрөгийн бусад үндсэн хөрөнгө */нийтийн эзэмшлийн талбай/*, 6,600.0 мянган төгрөгийн бусад биет бус хөрөнгийг */Б байрны өргөтгөлийн газар/* үнэ төлбөргүйгээр хүлээн авч, 31,866.9 мянган төгрөгийн үлдэх өртөггүй хөрөнгийн ашиглалтын хугацааг сунгаж, үнийг шинэчлэн тогтоож, дахин үнэлгээгээр 16,698.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг бүртгэсэн байна. Мөн хандиваар төгсөгчдөөс 38,660.1 мянган төгрөгийн бусад үндсэн хөрөнгө, БШУЯ-наас 5,462.3 мянган төгрөгийн сурах бичиг, Солонгосын Гэжү Боловсролын газрын хөрөнгө оруулалтаар 23,583.5 мянган төгрөгийн тавилга эд хогшил, 96,210.5 мянган төгрөгийн машин тоног төхөөрөмж хандиваар хүлээн авч, аймгийн ИТХ-ын 2022 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн 91 дүгээр тогтоолын дагуу 8,296.9 мянган төгрөгийн уурын зуухыг Зүүнбүрэн сумын ЗДТГ-т шилжүүлэн, аймгийн Орон нутгийн өмчийн газрын 2022 оны 05 дугаар сарын 11-ны өдрийн 58 дугаар албан бичгийн дагуу 11,569.6 мянган төгрөгийн машин тоног төхөөрөмж, 13,937.7 мянган төгрөгийн номыг акталж данс бүртгэлээс хассантай холбоотой байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 2,238,584.1 мянган төгрөг болж 347,729.2 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалсан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг улсын төсвөөс 1,743,716.2 мянган төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 220,229.7 мянган төгрөгөөр, төгрөг нийт зарлагыг 1,963,945.9 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 13 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр улсын төсвөөс 1,743,716.2 мянган төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 220,229.7 мянган төгрөг нийт 1,963,945.9 мянган төгрөгийн эх үүсвэрийг урсгал үйл ажиллагаанд захиран зарцуулахаар төлөвлөгдсөн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,824,039.9 мянган төгрөг буюу 92.9 хувьтай байгаа нь цалингийн зардлаас 55,895.2 мянган төгрөг, НДШ-ийн зардлаас 7,510.1 мянган төгрөг, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардлыг 258.5 мянган төгрөг, хүүхдийн хоолны зардлаас 2,337.8 мянган төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний зардлаас 58,376.1 мянган төгрөг, бараа үйлчилгээний бусад зардлаас 57,186.4 мянган төгрөг, төсвөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал 8,914.3 мянган төгрөгийг тус тус хэмнэснээс шалтгаалсан байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

д/д	Хөтөлбөр	д/д	Арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	зөрүү	Биелэлт
1	**71802 Ерөнхий боловсрол**	1	80226- Байр ашиглалтын үйлчилгээ	5,146.3	5,146.3	-	100.0
		2	80312- Сургалт семинар	2,573.1	40,0	2,533.1	15,5
		3	81605- Эрүүл мэндийг дэмжих	5,918,2	4,950.6	967.6	83,6
		4	81801- Үдийн цай хөтөлбөр	125,600.8	116,686.5	8,914.3	92,9
		5	81816- Хүүхдэд ээлтэй сургалтын орчин	55,445.0	53,635.0	1,810.0	96,7
		6	81823- Боловсролын багшийн сургалт	11,579.1	11,216.4	362.7	96.8
		7	81834- Боловсролын стандарт сургалт	1,283,424.2	1,173,730.1	109,694.1	91,5
		8	81835- Сургалтын хэвийн үйл ажиллагаа	132,417.9	124,512.0	7,905.9	98,4
		9	81806- дотуур байрны үйлчилгээ	114.298,5	109,150,5	5,148.0	95,5
		10	83603-Сурах бичгийн түрээс	4,795,1	4,792,1	3,0	99.9
		11	83603- Дээд шатны төсвөөс	2,518,0	2,518,0		100.0
		12	80111- Төрийн өмчийн барилгын тогтмол зардал	164,547,9	164,280.8	267,1	99,8
		13	80112- Нийтлэг үйлчилгээ	55,681,8	53,381,6	2,300.2	95,8
	Нийт			**1,963,945.9**	**1,824,039.9**	**139,906.0**	**92.9**

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тайлант онд нэмэлт санхүүжилтийн дансанд заалны түрээсийн орлого 250.0 мянган төгрөгийн орлого төвлөрснийг зориулалтын дагуу зарцуулсан байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Цагааннуур сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Мөн төлбөрийн цахим баримт болон шилэн данс, байгууллагын санхүүгийн тайлангийн тайлбар тодруулгатай холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Сэлэнгэ аймаг дахь Төрийн аудитын газартай байгуулсан гэрээний дагуу “ЦЭСБ-Аудит” ХХК-ийн аудитор Ч.Мөнхбаяр гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Б.Батмөнх, дарга, тэргүүлэх аудитор Ч.Энхтуяа нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Цагааннуур сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг ЦЭСБ-Аудит ХХК-д 2023 оны 01 дүгээр сарын 24-ны өдрийн 05 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг дунд гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн шатны материаллаг байдлыг 2021 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын 1,369,682.8 мянган төгрөгөөс 1.0 хувиар буюу 13,696.8 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж, шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор Боловсролын ерөнхий газраас нийт боловсролын байгууллагуудад 2022 оны 04, 09 дүгээр сарууддад төрийн хэмнэлтийн тухай хууль болон ЗГ-ын 2022 оны 203 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангах, төсвийн хэмнэлтийн горимоор ажиллах, орон тоог хязгаарлах, төрийн үйл ажиллагааг цахимжуулах, бараа үйлчилгээний зардлыг бууруулах, зөвлөмжийг хүргүүлсэн байна.

Цагааннуур сумын ерөнхий боловсролын сургууль нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг дараах байдлаар хэрэгжүүлжээ. Үүнд:

- Боловсролын салбарын үр дүнд суурилсан санхүүжилтийг нэвтрүүлж батлагдсан орон тоогоор бус гүйцэтгэлээр санхүүжүүлсэнтэй холбоотойгоор цалин, ажил олгогчоос төлөх НДШ, үдийн цай хөтөлбөр, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр нийт 130,991.6 мянган төгрөгийн хэмнэлтийг бий болгожээ.

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой алдаа, зөрчил илрээгүй болно.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд боловсролын байгууллагын мэдээлбэл зохих 20 төрлийн 151 мэдээллээс 7 мэдээллийг хугацаа хоцроосон бөгөөд мэдээллийн хэрэгжилт 88.7 хувьтай байна.Үүнд:

- Тухай бүр мэдээлэх мэдээллийг 7 удаа

<u>Шийдвэрлэсэн нь:</u> Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлэн ажиллах зөвлөмж өгөх.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь Шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй байна гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

“ЦЭСБ-Аудит” ХХК-ийн 2022 оны 11 дүгээр 21-ний 207 дугаар албан бичгээр “Санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийх тухай” захидлыг хүргүүлсэн бөгөөд тус байгууллагын 2022 оны 3 дугаар улирлын санхүүгийн тайланд хийсэн завсрын үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар алдаа, зөрчил илрээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар 2,219.0 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрч 1 албан шаардлага, 1 зөвлөмж өгснийг бүрэн хэрэгжүүлэн ажилласан байна.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Албан шаардлага	1	2,219.0	1	2,219.0	100
Зөвлөмж	1		1		100.0
Нийт дүн	**2**	**2,219.0**	**2**	**2,219.0**	**100.0**

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараах асуудал нь тухайн төсвийн захирагчийн бус дээд шатны төсвийн захирагчийн шийдвэрээр хэрэгжсэн учир Сэлэнгэ аймгийн Цагааннуур сумын сургуулийн санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар зөрчлөөр тооцоолгүйгээр дээд шатны төсвийн захирагчийн санхүүгийн тайланд хийх аудитын анхааралд хандуулж байна. Үүнд:

1. Дээд шатны төсөв захирагчаас төсвийг зардлын эдийн засгийн ангиллаар нь бус “бараа үйлчилгээний бусад зардал” гэсэн ангиллаар бөөнд нь тусган, төлөвлөж, баталж байгаа нь төсвийг зардлын бүлэг, зүйлээр төлөвлөж, зарцуулах, зарцуулалтад хяналт тавих зарчмыг алдагдуулж байна. Иймд төсвийг бодит гүйцэтгэлтэй нь уялдуулан зардлын бүлэг, зүйл бүрээр төлөвлөж, зарцуулан, хяналт тавьж байх шаардлагатай байна.
2. Сангийн яамны 2022 оны 02 дугаар сарын 28-ны *“Чиглэл хүргүүлэх тухай”* албан бичгээр байгууллагын нэмэлт санхүүжилтийн дансыг хааж нэмэлт санхүүжилттэй холбоотой гүйлгээг урсгал дансаар дамжуулан *“Нэмэлт - Дээд шатны төсвөөс хуваарилсан”* гэсэн зориулалтаар, төсөвт байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлого / 120010 / ангиллаар гүйцэтгэхээр чиглэл хүргүүлсэн байна. Нэмэлтээр хуваарилах төсвийн эх үүсвэрийг төсвийн санхүүжилтийн эх үүсвэр болгон төлөвлөж байгаагаас гүйцэтгэлээр уг санхүүжилт хуваарилагдаагүй тохиолдолд төсвийн санхүүжилтийн төлөвлөгөө тасарснаар тайлагнагдах эрсдэлтэй байна. Иймд дээд шатны төсвөөс хуваарилах нэмэлт төсвийг төсвийн санхүүжилт хэлбэрээр урьдчилан төлөвлөж, батлалгүйгээр санхүүжилт ирсэн тухай бүр тухайн санхүүжилтийн дүнгээр зарцуулах эрх тавих нь зүйтэй юм.
3. Тус байгууллага нь өмнөх жилүүдэд тусгай зориулалтын шилжүүлгээр санхүүждэг байсан учир Сэлэнгэ аймгийн ЗД-ын 2020 оны 7 дугаар сарын 16-ний өдрийн А/202 дугаар захирамжаар баталсан “Сэлэнгэ аймгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн багцад хамаарах төсөвт байгууллагуудад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг”-ийг мөрдөж ирсэн байна. Бүртгэлийн үйл ажиллагаанд мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн

бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн хэдий ч боловсролын байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирохгүй учир төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн боловсруулсан НБББББ-ыг мөрдөх нь зүйтэй юм.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 3,825.7 мянган төгрөгийн зөрчил[1] илрүүлсэн алдаа зөрчилд давтан гаргахгүй байх 2 зөвлөмж өглөө.

5.1. Зөвлөмж

1. Бараа, ажил, үйлчилгээний төлбөр тооцооны баримтууд

1.1 <u>Илрүүлэлт:</u> Тайлант онд 3,825.7 мянган төгрөгийн бараа материалын худалдан авалтыг холбогдох үзүүлэлтүүдийг тусгасан төлбөрийн баримтаар баталгаажуулаагүй, цахим системд шивэгдээгүй байна. Энэ ньТатварын ерөнхий хуулийн 28 дугаар зүйл 28.5-д "*Татвар төлөгч борлуулалт хийх тухай бүрд хэрэглэгчийн системээс дахин давтагдашгүй дугаар бүхий төлбөрийн баримтыг хэвлэж өгөх, эсхүл цахимаар илгээх үүрэгтэй*" Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралтын 6.5 дахь "*Төлбөрийн баримт нь бараа, ажил, үйлчилгээний төлбөр, тооцоо хийгдсэнийг нотлох анхан шатны цаасан болон цахим баримт юм...*" гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

1.2 <u>Өгсөн зөвлөмж</u>: Төлбөрийн цахим баримтыг үндэслэж ажил гүйлгээг гүйцэтгэж байх.

2.Санхүүгийн тайлантай холбоотой асуудал

2.1. *<u>Илрүүлэлт:</u>* Санхүүгийн тайлангийн тайлбар, тодруулгыг иж бүрэн хийгээгүй байгаа нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дахь *"Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлангаа гаргах үүрэг бүхий аж ахуйн нэгж, байгууллагын санхүүгийн тайлан нь дараах бүрэлдэхүүнтэй байна*", 8.1.5 дахь *"санхүүгийн тайлангийн тодруулга"* гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

<u>Өгсөн зөвлөмж:</u> Байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаа, нягтлан бодох бүртгэл, онцлог байдлыг илтгэсэн тайлбар, тодруулгуудыг хийж байх.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил	Үүнээс				
		Төлбөрийн акт	Албан шаардлага	Зөвлөмж	Хариуцлага тооцуулах албан	Хууль, хяналтын байгууллагад

[1] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

									шаардлага		шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Худалдан авалтыг төлбөрийн цахим баримтаар баталгаажуулаагүй	1	3,825.7					1	3,825.7				
Санхүүгийн тайлангийн тайлбар, тодруулгыг иж бүрэн хийгээгүй	1						1					
Дүн	**2**	**3,825.7**					**2**	**3,825.7**				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Шилэн дансанд мэдээлэл хоцроосон	7						7	
Дүн	7					-	7	
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн	**7**						**7**	